

# út at koyra

LAGT TIL RÆTTIS: EIRIKUR LINDENSKOV

Úr bilasøgu Føroya - 1. partur:

## Fóru at tosa um vegagerð í 1903

Hvussu tíðliga føroyingar eru farnir at tosa um vegagerð er ringt at siga, men longu í 1903 - bert eini átta ár eftir, at fyrstu bilarnir fóru at koyra í Danmark, heitti Løgtingið á norska verkfrøðingin Horn, um at kanna møguleikarnir fyri gerð av vegum og kostnaðarættan. Hetta sama ár er Horn í Føroyum, og í 1904 sendir hann Løgtinginum uppskot um ymsar vegir, tilsaman um 140 km, sum eftir hansara meting vildu kostað góðar 700.000 krónur at gera.

Í 1905 komu til Tingið umsóknir um studning til veg millum Skopun og Sand og millum Tórshavn -

Velbastað og Kirkjubø. Tað er ikki heilt greitt, um menn tá eisini hava hugsað um bilferðslu komandi ári, ella bara hevur verið hugsað um samband millum bygdir við hestavognum.

### Pengar játtaðir til vegir í 1913

Tingið arbeiðir nú nokur ár við vegamálinum og kannaði, hvussu nógv ríkismyndugleikarnir vóru sinn- aðir at jatta til vegagerð í Føroyum.

Í 1913 verða fyrstu pengarnir játtaðir til vegagerð - 50.000 krónur til veg millum Skopun og Sand. Fyra fimtingar av kostnaðinum komu úr ríkiskassanum. Sandingar gjørdur sol ári 1914-15 henda fyrsta landsveg í Føroyum.

Í 1917 lænir Tingið 130.000 krónur til ymsa vegabygging, mest fyri at geva fólki arbeiði. Um somu tíð verður eisini nakað játtað til torv- og uppdyrkingarvegir.

Arbeitt verður upp á ymsar vegir, mest vetrarhálvárið fram ímóti 1921, tá ríkisstýrið játtaði studning - 4/5 til veg millum Sörvág - Miðvág - Sandavág, Tórshavn - Velbastað - Kirkjubø, Söldarfjørð - Gøtu - Fuglafjørð, Kollafjørð - Kvívík og Sand - Skálavík - Húsavík.

Í januar 1925 verða hesir vegir latnir kommununum: Sand - Skálavík - Húsavík, Söldarfjørð - Gøtu - Fuglafjørð og Sandavág - Miðvág - Sörvág.

### Vegir ikki gjørdir til nógv bilaførðslu

Í februar 1926 verður vegurin Havn - Velbastað - Kirkjubø latin upp alment. Öll 1920-árin og 1930-árin verður eftir tíðarið viðurskiftum játtaður reiðiliga nógv av peningi til vegagerð, og nógv verður gjørt, tá hugsað verður um, at alt arbeiðið varð gjørt við hond.

Tann fyrsti Daimler-bilurin (1886), Gottlieb Daimler situr á baksetrinum



Vegasamband hevur verið millum onkrar bygdir, og vegir hava verið í gerð, tá fyrstu bilarnir komu til Føroyar. Men tá hesir vegir nokk í fyrstuni ikki vóru hugsaðir til nógv bilferðslu, vóru teir ov smálir - onkustaðnis ov brattir - og eisini av ov veikum tilfari til hesa ferðslu.

Nevnast kann, at fyrsti vegurin Skopun - Sand bert var 2,5 m breiður, og Tórshavn - Velbastað - Kirkjubø 2,25 m breiður.

### «Portret skal lades upp og atter...»

Bøportur, sum nú eru vanlig, vóru ikki brúkt tey fyrstu árin, og á summum strekkjum vóru nógv haga-portur, ið skuldu latast upp og aftur, tá koyrt varð, og hetta seinkaði nógv ferðsluni. Allir hava nokk ikki tímað ov væl at latið hesi nógv væl aftur, tí klagad er í bløðunum um hetta, og at seyður og neyt eru komin inn á traðir og dyrkað lendið. Á einum portri skal hava staðið:

«Portret skal lades upp og atter».

Tilfarið, sum brúkt varð til teir fyrstu vegirnar, var mest eykur og leir, ið fekt á staðnum, tá arbeiðið varð.

Vegirnir vóru tí ógvuliga bleytir eftir frost og regn - tosað varð eisini um at sperra fyri koyring, tá soleiðis varð. Til dømis lýsir Jacob Hendrik Isaksen í Söldarfjørð, at koyrt verður ikki, tá vegurin er ov bleytur.

### Vegirnir ringir, tá kavi hevur verið

Í 1935 skrivur RF í Dimalætting um hesi viðurskifti undir «Óskil»:

«Harra blaðstjóri, gerið so væl at býsa fylgi andi í blað tygara. Eitt óskil, ið okkara forstandarskap sum skjótast skuldi tikið sær um reiggj við at fingið rættað, er at fáa lagt forboð fyri koyring eftir vegunum, aftaná at kavi og frost hevur verið, inn-til teir eru staðnaðir eitt sindur. Koyrvegir okkara millum bygdir hava allir leir omaná betri og verri, ið ikki betri enn at leirið verður sum evja undir slíkum korum. Kemur bilur á veg í slíkum føri so botnar hann ikki í við hjólum sínum fyrr enn á toluliga fóstum grundarlagi, og tað kann til tíðir vera eitt gott pættir. Uttan at siga ov nógv, verða vegirnir beinleiðis pløgdir upp. Harmiligt er at síggja ein veg, ið nýliga hevur fingið ábót, verða so viðfarnar av berum ólíkindum, tað onnur honin byggir upp, brýtur hin niður aftur.

Hetta óskil, sum eitt forboð átti at rætta, vildi havt miklan ávirkan, at koyrvegirnir svaraðu til navnandi og ikki sum nú stundum bara eru at kalla eitt eiti. Tað kundi setst í verk við beinleiðis steinging við ketu ella tí-

líkum tvørtur um vegirnar ein ella tveir dagar, eftir sum teir, ið fyri borgum ráða, halda vera neyðugt, og kundi hetta forboð verið gjørt fólki kunnugt á besta hátt. Mær frásagt skal henda skipan, sum í hesi grein er tikið til orða fyri, gald- a í Noregi. Fekst tað í lag sum skjótast í okkara landi, vóru vit ein mun fremri».

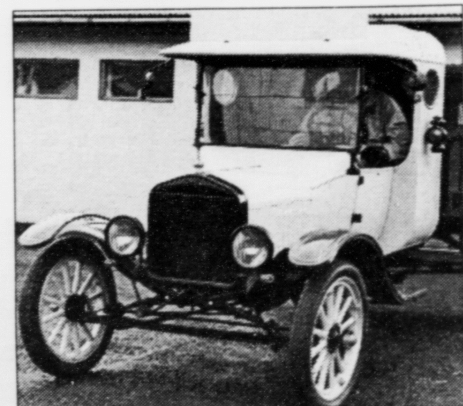
### Koyrvegir úr mold og eyri

13. januar 1945 verður somuleiðis øll koyring steiðgað:

Dimalætting skrivur:

Vejrtrafikken stand- ses af Tøbrud. Lagtingets Ingeniørkontor meddel- er, at trafikvejene fra Næs til Fuglefjord, Koll- efjord til Vestmanna, Øre til Eide samt fra Thorshavn til Kirkebo er lukket for al kørsel paa grund af det svære Tøbrud.

Det maa forventes,



Ford TT lastbilurin hjá Hans Elmar Poulsen á Vatnsøyr- um er júst sama slag sum bilurin hjá Júst Sivertsen og Johannes Olsen sum kom til Føroya í 1922

Her sæst Johannes Olsen í fyrsta bilinum uttan fyri Telefonstøðina á Ting- húsvegnum í Havn

at Vejene ikki kan aabnes igen for tidligst Tirsdag (16. jan.).

Vegirnir vóru sum nevnt vánaligir, og hetta kundi nokk ikki verða stórt ann- arleiðis, tá hugsað verður um, hvørji amboð vóru, og at alt var gjørt við hond.

Menn, sum hava verið við til at gjørt veg tá í tíðini, siga, at flagið varð fyrst grivið omanav og brúkt til vegjadararnar, tann mold, ið eftir var, varð brúkt til at styðja flagið, tá vegjadarin varð laðaður - tað tilfar, sum lá næst við og skuldi gravast burtur, varð brúkt til ifyllu, hóast hetta mangan var meira mold enn eykent - tann fragesti eyrunin varð brúktur ovanst og vegbani, oftast bert eitt tunt lag - steinseting varð ikki brúkt tey fyrstu árin.